

Näringsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Kunskaps- och forskningsstrategi som underlag till den forskningspolitiska propositionen – kunskapsstrategier för Konkurrensverket
N2007/5553/FIN

Konkurrensverkets verksamhetsgren kunskapsuppbyggnad

Inom Konkurrensverkets verksamhetsområde konkurrens finns verksamhetsgrenen kunskapsuppbyggnad. Målet för verksamhetsområdet är att verka för en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet till nytta för konsumenterna medan målet med verksamhetsgrenen är att: *Den svenska forskningen på konkurrensområdet skall utvecklas kvalitativt och kvantitativt. Resultatet av forskningen skall bidra till ökade kunskaper hos verksamhetens intressenter och Konkurrensverkets personal.* (Konkurrensverkets regleringsbrev, 2007)

I verksamhetsplanen för 2007 har ett långsiktigt mål ställts upp, nämligen att *våra förslag på konkurrenslösningar bidrar till väl fungerande marknader och våra insatser bidrar till ökad forskning om konkurrensfrågor inom disciplinerna ekonomi och juridik samt till kunskapsuppbyggnad.*

Konkurrensverket söker uppfylla dessa mål bl.a. genom att finansiera *konkurrensrelaterad forskning* vid svenska universitet och högskolor. Vidare stimulerar verket också på annat sätt forskning, t.ex. genom att ekonomiskt stötta seminarier, konferenser och forskarnätverk. Verket håller även en årlig uppsatstävling som är öppen för studenter från alla ämnen bl.a. juridik, företagsekonomi och nationalökonomi som skrivit uppsatser som är intressanta och relevanta för Konkurrensverket.

Verket använder också forskningsmedel till att beställa kvalificerade utredningar, så kallad *uppdraagsforskning*. Syftet med dessa rapporter är att studera intressanta problemområden som kanske inte är stora nog att vara fullskaliga forskningsprojekt. Rapporterna publiceras och används i den dagliga verksamheten. Forskare bjuds också regelbundet in för att presentera sin forskning på verket.

Adress 103 85 Stockholm
Besöksadress Sveavägen 167
Telefon 08-700 16 00
Fax 08-24 55 43
konkurrensverket@kkv.se

Konkurrensverket har ett forskningsråd knutet till sig – *Rådet för forskningsfrågor*. Rådets ledamöter är i huvudsak akademiska forskare inom ämnena nationalekonomi, juridik och företagsekonomi. I rådet sitter också en representant för Näringsdepartementet. Ordförande i Rådet är Konkurrensverkets GD.

I Konkurrensverkets instruktion, ändrad från 1 september 2007 med anledning av införlivandet av NOU, anges att: *Rådet har till uppgift att stimulera forskningen på konkurrens- och upphandlingsområdet samt att tillföra verket sådana resultat från utvecklingen främst inom de ekonomiska och juridiska vetenskaperna som kan ha betydelse för verksamheten.*

Konkurrensverket skall fortsättningsvis med hjälp av forskningsrådet stimulera konkurrensforskning, så att antalet forskare och antalet studier inom området bibehålls eller ökar i kvalitet och kvantitet.

Till Konkurrensverket är från och med 1 september 2007 också knutet ett råd för upphandlingsfrågor som utgör ett forum för erfarenhetsutbyte i fråga om såväl allmänna upphandlingsfrågor som frågor om behovet av åtgärder för att stödja utvecklingen mot en effektiv offentlig upphandling.

Konkurrensverket har ett ramanslag för 2007 om 6 730 000 SEK till konkurrensforskning. I regleringsbrevet för 2007 under villkor för anslag 38:16 ap. 1 Konkurrensforskning, står att: *Medel för konkurrensforskning bör huvudsakligen anslås till forskningsprojekt med en klar anknytning till Konkurrensverkets verksamhetsområden med forskare företrädesvis vid universitet och högskolor. Medel får användas av verket för uppdragsforskning, seminarier och informationsinsatser på konkurrensområdet.*

Övergripande redovisning av utvecklingen och behoven inom Konkurrensverkets verksamhetsgren kunskapsuppbyggnad

Konkurrensverkets uppgifter har en för myndighetsverksamhet ovanligt nära koppling till den akademiska forskningen. I likhet med konkurrensövervakning i andra länder och inom EU baseras verkets beslut till en del på forskningsresultat. Undersökningar genererar i sin tur ämnen för akademisk forskning. Förutsättningarna för ett fruktbart samarbete mellan forskarsamhället och Konkurrensverket är goda. Behovet av kvalificerade ekonomiska analyser väntas öka. EU-kommissionen har ökat sin användning av ekonomisk analys i sitt arbete de senaste åren och har sedan 2003 en chefsekonom med eget team av forskare anställda. Ett flertal av de europeiska konkurrensmyndigheterna har också chefsekonomer anställda varav Sverige är en av dem.

Kunskapsstillgången är förhållandevis god, nationalekonomisk forskning inom verkets område bedrivs vid flera av landets universitet och högskolor samt vid ett flertal forskningsinstitut. Den juridiska forskningen på konkurrensområdet är

mindre och bedrivs främst vid universiteten i Lund, Stockholm, Umeå och Uppsala. Internationellt, både i Europa och i USA finns ett stort antal universitet och institut med aktivitet på konkurrensområdet. Konkurrensverket anordnar också en årlig uppsatstävling för studenter som skriver examensarbeten inom konkurrensområdet, för att tidigt stimulera och uppmuntra till ett intresse för konkurrensfrågor.

Delvis tack vare verkets forskningsstöd har Sverige idag en betydande och högkvalitativ konkurrensforskning. Detta har kommit verket till del både genom att extern vetenskaplig expertis kunnat användas i ärendehantering och genom att personer med forskarutbildning anställts vid verket.

Fortfarande är dock konkurrensforskningen en mycket liten del av den forskning som bedrivs inom ämnesområdena nationalekonomi, juridik och företagsökonomi. Konkurrensforskningen är inte ett så stort forskningsområde att det varje år erbjuds mer avancerade kurser vid de främsta universiteten. Det vore önskvärt med större stabilitet på det området. Samtidigt har det också skett en urholkning av forskningsmedlen dels genom att anslaget inte räknats upp med hänsyn till den löneutveckling som varit dels med ökade ansvarsområden vad gäller Konkurrensverkets nya breddade uppdrag framförallt vad gäller offentlig upphandling som innebär att anslaget numera skall räcka till för ett bredare områdesfält. Konkurrensverket har den 18 juni 2007 tillskrivit regeringen angående detta, se bilaga 1.

Offentlig upphandling är ett viktigt område, inom vilket ett flertal satsningar har redan gjorts av Regeringen. Med tanke på områdets betydelse är avsaknaden av forskning förvånansvärt stor, både vad gäller tillämpad som teoretisk forskning. Rådet för upphandlingsfrågor har identifierat ett antal möjliga forskningsområden inom upphandlingsområdet.

Rådet för forskningsfrågor fungerar som en knutpunkt mellan verket och den akademiska forskningen. Rådet bedömer alla forskningsansökningar för att garantera en hög kvalitetsnivå på den forskning som finansieras med forskningsanslaget. Rådets ledamöter har hög kompetens inom sina forskningsområden och väl utbyggda kontaktnät mot svenska och internationella forskare och mot andra intressenter.

Specificerade aktiviteter och strategier för framtiden, 2009-2012

Rådgivning vid fördelning av forskningsmedel

Konkurrensverket har budgetmedel för stöd till konkurrensforskning inom främst ämnena nationalekonomi, juridik och företagsekonomi. Forskningsrådets ledamöter skall genom att ge råd hjälpa Konkurrensverket att fördela medlen så att god forskning med relevans för konkurrensfrämjande arbete stimuleras.

1. Konkurrensverkets strategi för att upprätthålla den höga nivån på den forskning som vi finansierar är att fortsätta använda rådet för forskningsfrågor som kvalitetssäkrare och för att stimulera intresset för konkurrensfrågor ute på universitet och forskningsinstitut.

Uppdragsforskning

De forskningsprojekt som forskningsrådet stödjer på universitet och högskolor initieras och styrs av forskarna själva, s.k. forskarstyrd forskning. Kopplingen till verkets behov och nytta är därmed inte självklart garanterad. Det finns viktiga områden där verkets kompetensnivå behöver höjas. Det kan till exempel röra sig om kunskapsöversikter över ett specifikt område, studier av konkurrensförutsättningarna på specifika marknader, gränser för konkurrenslagens tillämpning. En viktig roll för forskningsrådet ligger i att tillsammans med verket finna och definiera lämpliga projekt och medverka till att dessa upphandlas effektivt.

2. Konkurrensverket avser att fortsätta med att använda uppdragsforskningen till att besvara direkta frågor i verksamheten och därigenom bidra till verkets kunskapsutveckling.
3. Verket avser att använda uppdragsforskning för att finansiera mindre projekt som kan stimulera till fullskaliga forskningsprojekt på områden där verket saknar kunskap.

Uppsatsävling för studenter

Avsikten med uppsatsävlingen för studenter är att tidigt skapa ett intresse för konkurrensfrågor som senare kan leda till forskarstudier vilket visat sig framgångsrikt.

4. Konkurrensverket avser att fortsätta med uppsatsävlingen för att uppmuntra unga akademiker till ett intresse för konkurrensfrågor.

Konferenser och seminarier

För sjätte gången i år hölls konferensen *Pros and Cons*. Den har genom åren behandlat en rad olika teman, från kartelljakt, förvärv till prisstrategier. Det är en omtyckt konferens där deltagare från både europeiska konkurrensmyndigheter och internationella forskarinstitutioner deltar. Presentationerna publiceras i en antologi som är uppskattad. Bland deltagarna finns bland annat chefsekonomer från EU:s och många medlemsländers konkurrensmyndigheter och framstående forskare inom området. Konkurrensverket har även anordnat ett antal konferenser enbart för forskare.

5. Verket avser att fortsätta med *Pros and Cons* och publicering av forskningsantologier.

Informationsspridning om forskningsresultat och pågående forskningsprojekt

Ett sätt att öka tillgängligheten är att publicera resultaten av forskningen på verkets hemsida. Samtliga forskningspapper, böcker, rapporter etc. som kommer in (och som har kommit in) som slutrapporter, och under projekttiden, för forskningsprojekt skall vara nedladdningsbara från verkets hemsida där samtliga projekt listas redan idag.

6. Verket avser att öka tillgängligheten genom att utveckla möjligheterna att ladda ner forskningsrapporter från hemsidan.
7. Samtliga forskare som erhåller finansiering från verket bör minst en gång under projekttiden eller i nära anknytning till projektens slutförande presenterar sin forskning på ett tillgängligt sätt.

För verkets seminarieverksamheter finns också ett behov av att det bjuds in kvalificerade utländska forskare ofta i samband med att de besöker Stockholm av andra skäl och på så sätt kan kostnaderna hållas nere.

8. Konkurrensverket avser fortsätta med att bjuda in forskare till att hålla föreläsningar.

Forskning och kunskapsuppbyggnad på verket

Forskningsresultat, både från sådant vi har finansierat och annat, används i praktiken i nästan alla Konkurrensverkets beslut. Omvärlden ställer allt högre krav på Konkurrensverkets kompetens avseende ekonomisk analys. För att vidmakthålla och utveckla denna kompetens har de disputerade ekonomerna på avdelningen för ekonomisk analys möjlighet att lägga 20 procent av sin arbetstid på forskning. Syftet är att stärka och upprätthålla verkets kompetens i ekonomisk analys och öka verkets nätverk i forskarvärlden och göra det lättare att köpa in rätt tjänster från externa forskare. Ekonomerna deltar regelbundet i internationella forskarkonferenser för att hålla sig à jour med den aktuella forskningen.

9. De disputerade på avdelningen för ekonomisk analys kommer även fortsättningsvis att ägna en del av arbetstiden på forskning för att upprätthålla kontakterna med forskarvärlden och bl.a. bättre kunna tillfredställa verkets behov vid upphandling av forskning samt underlätta rekrytering av personal med forskarutbildning.

Upphandlingsfrågor

Till Konkurrensverket är sedan 1 september 2007 knutet ett råd för upphandlingsfrågor. Det nya rådet är ett viktigt stöd för Konkurrensverkets arbete att utöva tillsyn av de offentliga upphandlingarna och utgör ett forum för erfarenhetsutbyte i fråga om såväl allmänna upphandlingsfrågor som frågor om behovet av åtgärder för att stödja utvecklingen mot en effektiv offentlig upphandling. Rådet ska även bidra till att öka förståelsen för inköparens och leverantörers olika roller och förutsättningar.

10. För att stödja forskningen om upphandlingsfrågor har Konkurrensverket ansökt om utökade medel till forskning inom detta eftersatta område.

Claes Norgren
Konkurrensverket